

Zpráva ze studijního pobytu v Aarhusu

Kateřina Šťastná, FF MU, Ústav religionistiky

Podzimní semestr školního roku 2012/13 jsem strávila studiem na univerzitě v dánském Aarhusu. Musím přiznat, že jsem to neplánovala. Říkala jsem si, že už jsem se nacestovala dost a že je třeba si konečně sednout a napsat magisterskou práci. Ale pak mi bylo naznačeno, že by někdo měl jet na ERASMUS do Aarhusu a že bych tím někým měla být já. V Aarhusu jsem byla už v létě 2012 na letní škole,¹ a protože jsem si to místo oblíbila, příliš jsem se nebránila.

Výjezd do zahraničí s sebou nese spoustu papírování a potýkání se s místním univerzitním systémem i v případě, že cestujete v rámci EU. Vzhledem k restrukturalizaci Filozofické fakulty Univerzity v Aarhusu jsou tyto problémy umocněny skutečností, že málokdo ví, co je třeba vyplnit, kam a kdy dané dokumenty odnést. S registrací předmětů si student také užije spoustu legrace, protože navzdory tomu, že v Dánsku skoro každý mluví plynule anglicky, většina předmětů je v dánštině. Všechny vypsané předměty navíc nejsou zveřejněny online, a tak cizinec hledající na webu nemá moc z čeho vybírat, pokud se mu ovšem nedonese zvěst o existenci dalších anglicky vyučovaných předmětů. Prvních čtrnáct dní jsem se proto cítila jak chodící otazník a jediné, co mě uklidňovalo, bylo, že jsem v tom nebyla sama a zaměstnanci fakulty se snažili všechno vyřešit.

Nakonec jsem si zaregistrovala dva předměty. „Magic, Mysticism and Miracles“ vyučovaný Arminem Geertzem, který, ač to z názvu nevyplývá, se zabýval těmito fenomény z pohledu kognitivní vědy a neurovědy. Profesor Geertz zval hlavně ze začátku hosty, kteří prezentovali své projekty týkající se magie, mysticismu nebo zázraků. Avšak kurz navzdory vši snaze prof. Geertze neměl příliš vysokou úroveň, protože většina zapsaných studentů byli zahraniční studenti, kteří nenašli lepší předměty v angličtině a kteří často nevěděli nic o religionistice, natož pak o religionistice kognitivní. Mnozí z nich se navíc potýkali s angličtinou. Kvůli nim musel prof. Geertz zvolnit tempo a velmi podrobně vysvětlovat obsah čtených textů.

Druhý předmět „Three Religions in Contemporary Perspective: From the Enlightenment to the Present“ řešil proměny náboženství pod vlivem modernity. Zajímavé bylo, že tento předmět byl vyučován na oboru *Religious Roots of Europe*, který studují studenti z několika zemí online. Tito studenti se setkávají na týdenním semináři jednou za semestr na půdě jedné ze zúčastněných institucí. Díky tomu jsem ke konci semestru měla možnost potkat studenty z Finska, Norska a Německa, kteří studovali ten samý předmět jako já a přijeli kvůli tomu do Aarhusu. Poměrně zvláštní pro mě bylo, že tento obor nemá příliš vyjasněné, zdali se jedná o obor v rámci teologie, nebo religionistiky. To se odrazilo i v předmětu, který jsem studovala. Ten vyučovali hned tři různí učitelé z různých kateder a každý měl na starost jedno náboženství. A tak se občas stávalo, že na jedno náboženství jsme četli velmi zajímavé pramenné texty doprovázené články různých badatelů

¹ O letní škole v Aarhusu si můžete přečíst ve zprávě Silvie Kotherové v *Sacra* 2/2011.

a na druhé pouze diskuze teologických problémů a následně naším úkolem bylo shrnout a diskutovat dané teologické argumenty bez jakékoliv další reflexe.

Zajímavým způsobem probíhají zkoušky. Jsou „centrálně řízené“. Písemné práce proto člověk neodesílá učitelům, ale zaměstnancům fakulty, kteří kontrolují formální aspekty a podle toho práci předají vyučujícímu, či nikoliv. Velmi zvláštní je kritérium „nově přečtených stran“. V každém kurzu je třeba potřeba přečíst určité množství povinné literatury v závislosti na počtu získaných kreditů. Na písemné práce je pak třeba načíst další literaturu. Je ovšem zakázáno „recyklovat“ přečtenou literaturu, a tak se kontroluje, zdali student již dané knihy a články nevyužil v předcházejících odevzdaných pracích. Proto je třeba s vyučujícím diskutovat seznamy literatury a spočítat správné stránky.

Příjemným zpestřením studijního pobytu pro mě byla každotýdenní setkání skupiny badatelů a studentů zajímavících se nebo přímo spojených s *Religion, Cognition and Culture* (RCC), což je výzkumná „jednotka“ na katedře religionistiky na Univerzitě v Aarhusu. Na těchto setkáních měl každý, student či vyučující, možnost prezentovat a diskutovat s přítomnými o projektu, na kterém v danou dobu pracoval. Protože se jednalo o setkání v poledne, účastníci si do zasedací místnosti nosili oběd a zatímco ukusovali, poslouchali přednášejícího, který bohužel na oběd neměl čas a prostor. Pravidelnými účastníky byli například Armin Geertz, Jesper Sørensen, Uffe Schjødt a Kristoffer Nielbo. Obědová setkání RCC byla skvělou příležitostí, jak se obeznámit s aktuálními a chystanými projekty aarhuských „mozkozalců“. Navíc se objevilo i několik zahraničních přednášejících, jako například Edward Slingerland a Konrad Talmond-Kaminski.

Teď snad zbývá trochu prostoru napsat něco o Dánsku a Aarhusu. Jedna z prvních věcí, které si po příjezdu člověk všimne, je, že v Dánsku je velmi drahé. Proto jsou taky ERASMUS stipendia do Dánska nejvyšší. Další věcí, která je ale velmi pozitivní, je, že v Dánsku prý až 95% populace mluví anglicky. A mluví výborně. Z toho důvodu není třeba se příliš učit dánštinu, která je opravdu šílená, hlavně co se výslovnosti týče. Žít v Dánsku znamená jezdit na kole. Všude jsou cyklostezky, a protože veřejná doprava je drahá, je těžké najít dobré výmluvy, proč si nedopřát pravidelný pohyb. Dánsko také znamená šílené ostrovní (poloostrovní) počasí. Prší 100 dní v roce a počasí se mění každou hodinu. Nikdy nevíte, jestli bude svítit slunce, nebo pršet. Pravděpodobně je většinou oboje. Na kole se ale jezdí v dešti, větru, a i když sněží. Bohužel je třeba počítat s tím, že při nízkých teplotách na kole nefungují přehazovačky a ve sněhových vánicích není úplně dobře vidět.

Protože Aarhus je přístavní město, je možné si občas zajít na pláž. Bohužel na konci srpna, kdy jsem do Aarhusu přijela, už počasí koupání nepřálo. Přesto si člověk může zpríjemnit odpoledne procházkou a posloucháním racků. Moře také znamená čerstvé ryby. I když jsou výrazně dražší než ty, které koupíte v supermarketu, jsou výborné. Rybáři v přístavu vám rádi ryby očistí a doporučí, jak je upravit. Když si s nimi chvíli popovídáte, třeba usmlouváte i výhodnou cenu za celého lososa.

V Aarhusu je spousta věcí k vidění. Jednou z dominant města je muzeum moderního umění ARoS, které má na své střeše tzv. duhové panorama. Jedná se o obrovskou kruhovou konstrukci. Když do ní vstoupíte, můžete vidět skrz barevné sklo město v různých barvách. V době, kdy jsem v Aarhusu pobývala, zrovna měli v jednom z pater výstavu věnovanou skvělému malíři Edwardu Munchovi. Další

velkou atrakcí je Den Gamble By, obrovský skanzen, který představuje život v Dánsku v 18.–20. století. V centru také najdete katedrálu, vikingské muzeum nebo kostelní kryptu z roku 1066, která je nejstarší kamennou budovou v Dánsku. Pár kilometrů od centra se nachází letní rezidence královské rodiny a také jelení park. Jelení park byl mým oblíbeným místem. Jedná se o oboru, do které můžete vstoupit a z ruky krmit jeleny a daňky. Ti starší jsou na lidi docela zvyklí, přijdou za vámi, jakmile vás spatří a oberou vás o všechna jablka a mrkve, které s sebou máte. V období říje vás někteří za odměnu potrkají. O dalších pár kilometrů dál je muzeum Moesgard, které se mimo jiné věnuje vikingské kultuře a je také částečně skanzenem. Na celodenní výlet potom můžete jet stejně jako Dánové na některý z ostrovů. Například ostrov Samsø je ekologický ostrov, který využívá pouze větrné a vodní energie a je místem první sklizně jahod a dýní. Díky obrovské rozmanitosti krajiny a jeho velikosti se mu přezdívá Malé Dánsko. Prý tam najdete všechno, co ve zbytku Dánska, i když trochu menší. Ve střední části ostrova se nachází fjord, ve kterém kdysi sídlila vikingská flotila a který je za lepšího počasí obýván tuleni a vzácným ptactvem. Já bohužel na ostrově šíleně zmokla, a co se týče tuleňů, viděla jsem akorát tulení bobky. Pokud vás příroda tolik neláká, zajedte si do relativně blízkého Legolandu.

Dánsko určitě stojí za návštěvu. Je to z Česka kousek a do Aarhusu jezdí denní i noční vlaky z Prahy s pouhým jedním přestupem. Podíváte se do země, která je velmi bohatá a ve které se dokonce lidem za studium na univerzitě platí. Lidé v ní jsou sice trochu uzavření, ale když uděláte první krok, rádi si s vámi popovídají a nechají vás nahlédnout do dánské kultury. Navíc vzhledem k usilovné spolupráci mezi jejich a naším ústavem religionistiky vás tam všichni ochotně přivítají a rádi vám se vším pomohou. Takže až se příště vypíšete ERASMUS pobyty, tak se určitě přihlašte.